

Zvládnutí návštěvníků chráněných oblastí: Kde nejčastěji opouštějí vyznačené cesty?

Outdoorové aktivity, zvláště ty zimní, vyvíjejí tlak na přírodu. Mnoho živočichů je vystaveno rušení rekreaanty, zvláště těmi, kteří nedbají vyznačených cest. Autoři této práce zmapovali místa, kde s největší pravděpodobností lidé opouštějí značené cesty a zjišťovali, kde to může vést k rušení obzvláště citlivých druhů jako je tetřev hlušec a jelen evropský. Z práce jasně vyšlo, že lidé mají největší tendenci opustit cestu tam, kde je nějaká (třeba i neznačená nebo uzavřená) cesta. Svou roli hraje i příkrost svahu a sukcesní stádium, přičemž k opuštění cest lákají mírné svahy a otevřené lesní porosty. Lokalizace problematických míst pak může vést k zavádění protipatření tam, kde je to nutné. Předěšlo by se tak konfliktům mezi rekreaanty a zájmy ochrany přírody.

Využitelné výstupy:

Zájmy rekreaantů v horských oblastech mohou vstupovat do konfliktu se zájmy přírody, zvláště pokud lidé nedbají pohybu po značených cestách. Jaké podmínky ale „vybízejí“ turisty k porušování těchto nařízení? Na to se pokoušeli odpovědět autoři této studie. Za studovanou lokalitu si vybrali rozsáhlou oblast kolem hory Feldberg a jezera Schluchsee na jihu Černého lesa v Německu. Je to oblast jak hojně turisticky využívaná, ale také oblast se spoustou míst spadajících pod soustavu Natura 2000. Objekty zvýšeného ochrannářského zájmu jsou zde tetřev hlušec a jelen evropský. Tato zvířata jsou na rušení lidmi citlivá. Nepřímým důsledkem rušení jelenů je i větší ničení lesních porostů, protože jeleni musí doplňovat zvýšené energetické výdaje, které kvůli stresu mají.

Autoři na základě stop nalezených v čerstvém sněhu sledovali aktivity mimo cesty pěších turistů, turistů se sněžnicemi a lyžařů a sledovali, v jakém prostředí nejčastěji opouštějí značené cesty. Nakonec byly výsledky u všech skupin obdobné, ale jak autoři sami poukazují, může to být místní geomorfologií a v jiných oblastech, jako jsou třeba Alpy, mohou být mezi jednotlivými skupinami rozdíly.

Co jednoznačně lákalo lidi mimo cesty byly nepoužívané, neoficiální, a nebo přes zimu uzavřené cesty. U posledně jmenovaných se ukazuje, že pouhé varování nestačí, zvláště, pokud je přítomen rozcestník, který ukazuje, kam cesta vede a jak je dlouhá. Jedním z protipatření by proto bylo na zimní sezonu rozcestníky odstraňovat nebo zakrývat, a pokud cesta nemusí být používána, tak ji i znepřístupnit zátarasem.

Druhým v pořadí byla svažitost terénu. Tady je třeba počítat s tím, že v místech s mírnými svahy mají lidé větší tendenci chodit mimo cesty. Třetím faktorem v pořadí, a prvním pokud odhlédneme od přítomnosti cest, je sukcesní stádium okolního lesa. Lidé nejvíce chodili do snadno průchozích starých lesů nebo lesů regenerujících. Zde je jedním z možných řešení osázet okolí cest neprostupnými pásy vegetace, které budou i zpětně prospívat tetřevům, jelikož tak nebudou mít přímý vizuální kontakt s lidmi.

Je vidět, že i chování lidí v chráněných oblastech se vyplatí sledovat a může nám na základě analýzy lidského chování a znalosti výskytu chráněných živočichů vytipovat místa, kde bude účelné nasadit patřičná opatření. Samozřejmě by bylo dobré znát i motivaci lidí k opuštění značených cest. Tím se však tato studie nezabývala.

Grafické přílohy: [_coppesbraunisch_2013_-_fig2.jpg](#) [1]

 [_coppesbraunisch_2013_-_fig4.jpg](#) [2]

Zdroj: Coppes J., Braunisch V. 2013: Managing visitors in nature areas: where do they leave the trails? A spatial model. *Wildlife Biology* 19 (1): 1-11.

Zadal: František Špoutil

URL zdroje: <https://forumochranyprirody.cz/zvladnuti-navstevniku-chranenych-oblasti-kde-nejcasteji-opousteji-vyznacene-cesty>

Odkazy:

[1] https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/_coppesbraunisch_2013_-_fig2.jpg

[2] https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/_coppesbraunisch_2013_-_fig4.jpg